

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1420/2021
23.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић, Биљане Синановић и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 1. у вези члана 35. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљених ББ, ВВ, ГГ и ДД, адвоката Милоша Зековића, бранилаца окривљеног ЂЂ, адвоката Уроша Балчина и Ђорђа Папулића и браниоца окривљеног ЕЕ – адвоката Растка Свичевића и о заједничком захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених АА, ЖЖ и ЗЗ, адвоката Јована Ћирића, браниоца окривљеног ИИ, адвоката Сенише Недомачки и браниоца окривљеног ЈЈ, адвоката Бојана Недомачки, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 23.03.2022. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године и то у целости захтев браниоца окривљених ББ, ВВ, ГГ и ДД, адвоката Милоша Зековића и захтев бранилаца окривљеног ЂЂ, адвоката Уроша Балчина и Ђорђа Папулића, а заједнички захтев браниоца окривљених АА, ЖЖ и ЗЗ, адвоката Јована Ћирића, браниоца окривљеног ИИ, адвоката Сенише Недомачки и браниоца окривљеног ЈЈ, адвоката Бојана Недомачки, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9) и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу заједнички захтев бранилаца окривљених АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ **ОДБАЦУЈЕ**.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као неблагоприятан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ЕЕ – адвоката Растка Свичевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године, између осталих, оглашени су кривим и то окривљени ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, АА, ЖЖ, ЗЗ и ЈЈ

због извршења продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 1. у вези члана 35. КЗ, окривљени ЖЖ због извршења продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 2. у вези става 1. у вези члана 35. КЗ и окривљени ЕЕ због извршења продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. КЗ, па је окривљени ЕЕ осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци коју ће издржавати у просторијама у којима станује са упозорењем да наведене просторије не сме напуштати осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција и да уколико једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у Заводу за извршење казне затвора, док су окривљенима ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ изречене условне осуде и то тако што су окривљенима ГГ, ДД, ЂЂ, АА, ЈЈ, ЖЖ и ЗЗ утврђене казне затвора у трајању од по 3 (три) месеца, окривљенима ББ и ВВ су утврђене казне затвора у трајању од по 5 (пет) месеци, а окривљеном ИИ је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци, те је одређено да се утврђене казне неће извршити ако окривљени за време проверавања од 1 (једне) године од дана правноснажности пресуде не учине ново кривично дело.

Истом пресудом усвојен је имовинскоправни захтев оштећеног АД „Железнице Србије“ из Београда, те су обавезани сви окривљени да на име накнаде штете за 40.497 литара дизел горива исплате износ од 4.910.261,25 динара у року од 1 године по правноснажности пресуде и то окривљени КК и ЛЛ солидарно до целокупног износа, а окривљени ЕЕ, ИИ, ЉЉ, ВВ, ББ, ГГ, ДД, ММ, ЂЂ, АА, ЈЈ, ЖЖ, ЗЗ, НН и ЊЊ солидарно сваки понаособ до износа до којег је помогао у прибављању противправне имовинске користи, а који износи су наведени у изреци пресуде. Окривљени су обавезани да плате суду на име паушала износе од по 10.000,00 динара, као и да исплате Вишем јавном тужилаштву у Панчеву на име трошкова кривичног поступка у истрази солидарно износ од 681.747,27 динара, а све у року од 1 године по правноснажности пресуде, под претњом извршења.

Решењем Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 01.06.2021. године исправљена је пресуда Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године тако што у изреци пресуде на страни 16 изворника (страна 11 преписа) у делу „па их суд применом наведених одредби ...“ испред члана 57. КЗ, треба да стоји и „члана 56. КЗ“, те у образложењу пресуде у делу одлуке о казни на страни 245 изворника (страна 171 преписа) у ставу 1 тачка 2 иза речи „нити се против њих води поступак за било које друго кривично дело“, треба да стоји и „што је са осталим околностима цењено у смислу члана 56. став 3. КЗ као нарочито олакшавајуће околности“ и у образложењу пресуде у делу одлуке о казни на страни 246 изворника (страна 171 преписа) за окривљене КК, ЛЛ и ЕЕ поред текста „уз примену члана 57. став 1. тачка 4. КЗ“, треба да стоји и „и члана 56. став 3. КЗ“.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Панчеву, браниоца окривљених ВВ, ББ, ГГ и ДД, адвоката Милоша Зековића, браниоца окривљеног ЂЂ, адвоката Уроша Балчина и Ђорђа Папулића, браниоца окривљених АА, ЖЖ и ЗЗ,

адвоката Јована Ђирића, браниоца окривљеног ИИ - адвоката Синише Недомачки, браниоца окривљеног ЈЈ - адвоката Бојана Недомачки, браниоца окривљеног ЕЕ, адвоката Растка Свичевића, браниоца окривљених ММ и ЊЊ, адвоката Николе Ђурића, браниоца окривљеног НН, адвоката Рајне Ђурић, окривљеног КК и његовог браниоца - адвоката Грозде Кужић, браниоца окривљеног ЉЉ, адвоката Стевана Јаковљевића и браниоца окривљеног ЈЈ, адвоката Радослава Маравића, па је потврђена пресуда Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- заједнички бранилац окривљених АА, ЖЖ и ЗЗ, адвокат Јован Ђирић, бранилац окривљеног ИИ, адвокат Синиша Недомачки и бранилац окривљеног ЈЈ, адвокат Бојан Недомачки, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине пресуде Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године и предмет врати на поновно одлучивање;

- бранилац окривљених ББ, ВВ, ГГ и ДД, адвокат Милош Зековић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да укине у целини или делимично пресуде Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године и предмет врати на поновну одлуку органу поступка или да преиначи у целини наведене пресуде;

- браниоци окривљеног ЂЂ, адвокати Урош Балчин и Ђорђе Папулић, због повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан поднети захтев, те да у смислу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП преиначи побијане пресуде у односу на окривљеног ЂЂ тако што ће овог окривљеног сходно члану 423. ЗКП ослободити од оптужбе, односно према окривљеном ЂЂ сходно члану 422. тачка 3) ЗКП одбити оптужбу због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења, те одредити да трошкови првостепеног и другостепеног кривичног поступка и поступка по захтеву за заштиту законитости падају на терет буџетских средстава Вишег суда у Панчеву као првостепеног суда или да у смислу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укине побијане пресуде и предмет врати на поновни поступак првостепеном суду, као и да у складу са чланом 488. став 2. ЗКП благовремено обавести браниоце окривљеног о датуму и времену одржавања седнице већа како би истој присуствовали;

- бранилац окривљеног ЕЕ – адвокат Растко Свичевић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан поднети захтев, те да преиначи правноснажне пресуде Вишег суда у Панчеву 2К.12/19 од 28.04.2021. године и Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године тако што ће окривљеног ЕЕ ослободити од оптужбе за продужено кривично дело проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 3. у вези става 1. у вези

члана 35. КЗ или му изрећи блажу казну од изречене или да укине наведене пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је, након испитивања поднетих захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, осим захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ЕЕ – адвоката Растка Свичевића, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима бранилаца окривљених, уз примену члана 604. ЗКП („Службени гласник РС“, број 72/11 од 28.09.2011. године који се примењује од 01.10.2013. године) којим је прописано да ће се законитост радњи предузетих пре почетка примене овог законика оцењивати по одредбама Законика о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, број 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, број 58/04, 85/05 - др. закон, 115/05, 49/07, 122/08, 20/09 - др. закон, 72/09 и 76/10), нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани и то у целости захтев бранилаца окривљених ББ, ВВ, ГГ и ДД, адвоката Милоша Зековића и захтев бранилаца окривљеног ЂЂ, адвоката Уроша Балчина и Ђорђа Папулића, а заједнички захтев браниоца окривљених АА, ЖЖ и ЗЗ, адвоката Јована Ћирића, браниоца окривљеног ИИ, адвоката Синише Недомачки и браниоца окривљеног ЈЈ, адвоката Бојана Недомачки у делу који се односи на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9) и члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу заједнички захтев напред наведених бранилаца окривљених одбачен, јер нема прописан садржај.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ЕЕ – адвоката Растка Свичевића је неблагоприятен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП у заједничком захтеву бранилаца окривљених АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ, те у поднетом захтеву браниоца окривљених ББ, ВВ, ГГ и ДД, се истиче да се правноснажна осуђујућа пресуда заснива на незаконитим доказима и то искључиво на записнику о претресању стана и других просторија ПУ Панчево ОКП 02 број 103/12-1 КРИ 205/12 од 30.05.2012. године, као и на нотесу и роковнику који су одузети од окривљеног КК, а који се као незаконито прибављени докази сходно члану 16. став 1. ЗКП не могу користити у кривичном поступку и морају се издвојити из списка предмета. Као разлог њихове незаконитости браниоци окривљених истичу да су наведени докази резултат незаконито спроведене радње доказивања претресања стана и других просторија, с`обзиром да је ова радња доказивања обављена без присуства два пунолетна грађанина као сведока претреса, при чему су службена лица ПУ Панчево, која су дана 30.05.2012. године извршила претрес камп приколице окривљеног КК, у записнику о претресању стана као разлоге због чега је претресање извршено без присуства сведока навели зато што није било могуће да се обезбеди њихово присуство, а постојала је опасност од одлагања у складу са чланом 81. став 4. ЗКП, с тим што ни у

једном ставу члана 81. тада важећег Законика о кривичном поступку ови разлози нису били предвиђени као разлози вршења претреса без присуства сведока.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Стоји навод захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених да су записник о претресању стана и других просторија МУП-а РС ДП ПУ Панчево ОКП ОЗСПК 02 број 103/12-1 КРИ 205/12 од 30.05.2012. године, као и нотес и роковник који су одузети од окривљеног КК приликом претреса његове камп приколице, резултат незаконито спроведене радње доказивања претресања стана и других просторија и да их је као незаконите доказе требало издвојити из списка предмета. Наиме, радња доказивања претресања стана и других просторија, о чијем предузимању је од стране овлашћених службених лица ПУ Панчево сачињен наведени записник, је извршена без присуства два пунолетна грађанина, при чему су у наведеном записнику полицијски службеници као разлог због чега претресање спроводе без присуства два пунолетна грађанина као сведока назначили да исто врше у смислу члана 81. став 4. ЗКП, зато што није могуће да се обезбеди њихово присуство, а постоји опасност од одлагања. Међутим, наведена доказна радња претресања стана и других просторија је предузета дана 30.05.2012. године, а одредба члана 81. став 4. ЗКП („Службени лист СРЈ“, број 70/2001, 68/2002 и „Службени гласник РС“, број 58/2004, 85/2005, 115/2005, 49/2007 и 20/2009 – др. закон), на коју су се позвала овлашћена службена лица ПУ Панчево у записнику о претресању стана и која је као услов да се претресање стана спроведе без присуства сведока предвиђала немогућност да се одмах обезбеди присуство сведока, уколико постоји опасност од одлагања, је као таква престала да важи дана 11.09.2009. године са доношењем Закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку објављеног у „Службеном гласнику РС“, број 72/2009 од 03.09.2009. године, који је ступио на снагу дана 11.09.2009. године. Дакле, наведена одредба је престала да важи 2 и по године пре спровођења доказне радње претресања стана. Одредбом члана 21. Закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2009) је наведено да се члан 81. став 1. мења и гласи: „(1) Овлашћена службена лица органа унутрашњих послова могу и без одлуке суда ући у стан или друге просторије и изузетно спровести претресање без присуства сведока, ако држалац стана то тражи или ако неко зове у помоћ или ради извршења одлуке суда о притварању или довођењу окривљеног или ради непосредног лишења слободе учиниоца кривичног дела или отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину. Разлози за претресање без присуства сведока морају се назначити у записнику“, док се став 4. брише, а досадашњи ставови 5. и 6. постају ставови 4. и 5“. При овоме, не само у ставу 4. члана 81. ЗКП, већ ни у једном другом ставу члана 81. Законика о кривичном поступку који је важио у време вршења наведеног претреса дана 30.05.2012. године, као разлози спровођења претреса без присуства сведока, нису били предвиђени разлози које су у наведеном записнику назначила овлашћена службена лица ПУ Панчево.

Међутим, супротно наводима захтева бранилаца окривљених, из списка предмета произилази да нижестепени судови побијане правноснажне пресуде нису засновали искључиво на наведеном записнику о претресању стана и других просторија МУП-а

РС ДП ПУ Панчево ОКП ОЗСПК 02 број 103/12-1 КРИ 205/12 од 30.05.2012. године, као и на нотесу и роковнику који су одузети од окривљеног КК, већ су чињенице везане за кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, за које су окривљени у овом кривичном поступку правноснажно оглашени кривим, утврђене и из других доказа изведених у току поступка и то из пописне листе Комисије за ванредни делимичан попис од 27.06.2012. године, извештаја те комисије о извршеном попису, исказа чланова пописне комисије, извештаја НИС-а Дирекција велепродаје број 31-36-1/17/002481/2012 од 26.06.2012. године, извештаја о максималној нормираној потрошњи горива за локомотиве серије 661 „Железнице Србије“ које су сачинили ОО и ПП, извештаја ДОО „...“ ... број 351/12 од 05.07.2012. године који се односи на контролу резервоара на Железничкој станици „...“ у ... 27.06.2012. године са фотораграфијама затеченог стања, налаза и мишљења комисије вештака Машинског факултета у Београду, налаза и мишљења вештака Новака Савановића, извадница за гориво и мазиво, одбране окривљеног ЉЉ у полицији, као и остале писане документације и то у мери у којој је првостепени суд прихватио те доказе и на истима засновао пресуду. Дакле, како нижестепене пресуде нису засноване само на незаконито прибављеним доказима и то записнику о претресању стана и других просторија МУП-а РС ДП ПУ Панчево ОКП ОЗСПК 02 број 103/12-1 КРИ 205/12 од 30.05.2012. године, као и нотесу и роковнику одузетим од окривљеног КК, те како је, по оцени Врховног касационог суда, с обзиром на друге доказе изведене у законито спроведеном поступку, а затим појединачно и у њиховој међусобној вези оцењене у побијаним правноснажним пресудама, очигледно да би и без незаконито изведених доказа била донета иста пресуда, то самим тим неосновано браниоци окривљених указују на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, као повреду поступка која је била од апсолутног утицаја на законитост и правилност правноснажне пресуде.

Поред тога, по оцени овога суда, као неосновани су оцењени и наводи заједничког захтева бранилаца окривљених АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ у делу у којем указују на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, истицањем да је суд правноснажном пресудом прекорачио оптужбу на штету окривљених, с обзиром да је окривљене огласио кривим за извршење продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, док су оптужницом Вишег јавног тужиоца у Панчеву Ктo.47/18 од 25.03.2019. године окривљени оптужени за извршење кривичног дела проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ.

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено (субјективни идентитет пресуде и оптужбе) и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници (објективни идентитет пресуде и оптужбе), а одредбом става 2. истог члана је прописано да суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела. Дакле, из цитираних законских одредби произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела, а евентуалне измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног основа из оптужбе,

тачније у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, док закон не захтева и идентитет у погледу правне оцене дела.

По налажењу Врховног касационог суда, у конкретном случају, побијаном правноснажном пресудом суд није прекорачио оптужбу, односно није повредио ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљених. Ово имајући у виду да се правноснажна пресуда односи на исте окривљене, те да су битна обележја бића кривичних дела иста и у оптужном акту јавног тужиоца и у изреци пресуде, односно да постоји истоветност чињеничног описа радње извршења предметних кривичних дела из изреке правноснажне пресуде са чињеничним описом радње дела датим у оптужном акту јавног тужиоца. Имајући у виду да суд, сходно одредби члана 420. став 2. ЗКП, није везан за предлоге јавног тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела, то стога суд изменом правне квалификације кривичних дела за која су окривљени оптужени оптужним актом јавног тужиоца Ктo.47/18 од 25.03.2019. године и осудом окривљених за продужено кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, у конкретном случају, није прекорачио оптужбу и није учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Осим тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи заједничког захтева бранилаца окривљених АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ у делу у којем прекорачење оптужбе од стране суда образлажу тиме да је првостепени суд окривљене у изреци пресуде огласио кривим за једну радњу извршења продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, док је првостепени суд у образложењу пресуде на странама 168 и 169 навео потпуно другачије радње извршења за које окривљени нису ни оптужени. Наиме, суд на страни 168 образложења првостепене пресуде наводи да је утврђено да су окривљени ЕЕ, ИИ, ЉЉ, ВВ, ББ, ГГ, ДД, ММ, ЋЋ, АА, ЈЈ, ЖЖ, ЗЗ, НН и ЊЊ као машиновође у документ – образац „МАТ 11“ – извадницу за гориво за дизел локомотиве уносили нетачан податак о количини горива са којом је локомотива намирена, док је у изреци пресуде суд ове окривљене огласио кривим за то што су потписивали изваднице за гориво и мазиво тзв. „МАТ 11“ у које су унете увећане количине издатог горива од стране окривљених КК и ЛЛ.

Како члан 420. став 1. ЗКП подразумева истоветност описа чињеница и околности које чине обележја кривичног дела садржаних у чињеничном опису оптужног акта и чињеничном опису дела у изреци пресуде, то се код оцене истоветности пресуде у односу на оптужбу врши поређење чињеничног описа дела у оптужном акту у односу на чињенични опис дела у изреци пресуде, а не у односу на чињенична утврђења и закључке суда изнете у образложењу пресуде (како то погрешно сматрају браниоци окривљених), па стога у конкретном случају нема ни прекорачења оптужбе чињеничним утврђењима суда у образложењу првостепене пресуде. Следствено наведеном, као неосновани су оцењени и наводи бранилаца окривљених којима се и у овом делу указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Имајући у виду да, по налажењу Врховног касационог суда, оптужба није прекорачена изменом правне квалификације кривичних дела за која су окривљени

оптужени оптужним актом јавног тужиоца Ктo.47/18 од 25.03.2019. године и осудом окривљених за продужено кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, то се сходно томе као неосновани оцењују и наводи заједничког захтева бранилаца окривљених АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ у којима се истиче да су нижестепени судови прекорачујући оптужбу изменом правне квалификације кривичних дела у односу на оптужни акт јавног тужиоца и оглашавањем окривљених кривим за извршење продуженог кривичног дела проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ за које окривљени нису били оптужени, на посредан начин учинили и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, јер су онемогућили да се утврди да је за радње извршења кривичног дела проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ описане у оптужници јавног тужиоца наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, пошто се по браниоцу код продуженог кривичног дела застарелост рачуна од последње извршене радње, а не од сваке појединачне радње како би то било за кривична дела за која су окривљени оптужени оптужним актом ВЈТ у Панчеву.

По оцени овога суда, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног ЂЂ у којем указују на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, истицањем да радње које су предметном оптужницом стављене на терет овом окривљеном не представљају кривично дело и да је суд оглашавањем окривљеног кривим за продужено кривично дело проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 1. у вези члана 35. КЗ применио закон који се у конкретном случају не може применити. Наиме, окривљени је оглашен кривим за кривично дело које уопште није било инкриминисано као кривично дело Кривичним закоником („Службени гласник РС“, број 85/2005, 88/2005 111/2009) који је био на снази у време предузимања радњи окривљеног, већ је кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ инкриминисано изменама и допунама Кривичног законика које су ступиле на снагу дана 01.03.2018. године („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године), при чему по ставу бранилаца окривљеног не постоји правни континуитет између кривичног дела проневера из члана 364. КЗ које је постојало у време вршења радњи окривљеног са кривичним делом проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ за које је окривљени правноснажно оглашен кривим. Поред тога, по ставу бранилаца, радње окривљеног описане у оптужном акту Вишег јавног тужиоца у Панчеву се у тренутку њиховог предузимања нису могле сматрати ни кривичним делом проневера из члана 364. тада важећег КЗ, будући да је проневера кривично дело против службене делатности, а не против привреде и подразумева проневеру покретних ствари поверених у служби у државном органу, а не у привредном субјекту, као што је овде случај, при чему радње окривљеног по ставу бранилаца нису могле бити садржане ни у некој другој инкриминацији предвиђеној тада важећим КЗ.

Кривично дело проневера из члана 364. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 85/2005, 88/2005 111/2009), који је важио у време извршења кривичног дела, чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, хартије од вредности или друге покретне ствари које су му поверене у служби или на раду у државном органу, предузећу, установи или другом субјекту или радњи. Дакле, кривично дело из члана 364. став 1. КЗ

подразумева проневеру покретних ствари поверених у служби или на раду како у субјекту који не обавља привредну делатност, тако и у субјекту привредног пословања.

Кривично дело проневера из члана 364. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године) чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, хартије од вредности или друге покретне ствари које су му поверене у служби или на раду у државном органу, установи или другом субјекту који не обавља привредну делатност.

Кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу 01.03.2018. године) чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, хартије од вредности или друге покретне ствари које су му поверене на раду у субјекту привредног пословања.

Изменама и допунама Кривичног законика од 24.11.2016. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ број 94/2016, кривично дело проневера је „подељено“ у два кривична дела. При томе, деоба је извршена према врсти субјекта у којем су учиниоцу кривичног дела проневере покретне ствари поверене на раду, односно према томе да ли је то субјект који не обавља привредну делатност или субјект привредног пословања и то на кривично дело проневера кажњиво по члану 364. КЗ и кривично дело проневера у обављању привредне делатности кажњиво по члану 224. КЗ.

Кривично дело проневера из члана 364. КЗ је измењено утолико што је од наведених измена извршилац овог кривичног дела само оно лице коме су покретне ствари поверене у служби или на раду у субјекту који не обавља привредну делатност. Истовремено, одредбе које се односе на проневеру у субјекту привредног пословања овим изменама издвојене су у посебно кривично дело - кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, чији је заштитни објект привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама, у Кривични законик је унето кривично дело проневера у обављању привредне делатности из члана 224. КЗ, које задржава јасан правни континуитет са кривичним делом проневера из члана 364. КЗ у случају да су учиниоцу кривичног дела проневере покретне ствари поверене на раду у субјекту привредног пословања. Увођење кривичног дела из члана 224. КЗ је последица потребе да се направи разлика између вршења проневере у субјекту привредног пословања и субјекту који не обавља привредну делатност, јер је раније кривично дело проневера из члана 364. КЗ у потпуности изједначавало ситуације у којима се проневера врши како у субјекту привредног пословања тако и субјекту који не обавља привредну делатност.

Како кривично дело из члана 224. КЗ и поред наведених разлика, у свом законском опису има иста обележја као и раније кривично дело проневера из члана 364. КЗ и то пре свега радњу извршења, то је јасно да је наведеним изменама задржан јасан правни континуитет ове две инкриминације.

Стога се не могу прихватити као основани наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног НН којима указују да између одредбе члана 364. КЗ која је важила до дана 01.03.2018. године и одредбе члана 224. КЗ која је ступила на снагу дана 01.03.2018. године не постоји правни континуитет инкриминиције. Поред тога, не могу се прихватити ни наводи бранилаца да се радње окривљеног у време њиховог вршења нису могле сматрати ни кривичним делом проневера из члана 364. тада важећег КЗ („Службени гласник РС“, број 85/2005, 88/2005 111/2009), с`обзиром да кривично дело из члана 364. тада важећег КЗ подразумева проневеру покретних ствари поверених на раду како у субјекту који не обавља привредну делатност тако и у субјекту привредног пословања, а окривљеном су покретне ствари биле поверене на раду у АД „Железнице Србије“ које се сматра предузећем, а које се сходно одредби члана 112. став 21. КЗ сматра субјектом привредног пословања.

Имајући у виду напред наведено, те висину запрећене казне затвора за кривично дело проневера из члана 364. КЗ важећег у време извршења кривичног дела и за кривично дело проневера из члана 224. КЗ важећег у време доношења нижестепених пресуда, то је суд правилно применио кривични закон правном квалификацијом кривичноправних радњи окривљеног ЂЂ као продужено кривично дело проневера у обављању привредне делатности у помагању из члана 224. став 1. у вези члана 35. КЗ, правилно налазећи да су наведене измене и допуне Кривичног законика с обзиром на висину запрећене казне затвора блаже по окривљеног.

Заједнички захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених АА, ЖЖ, ЗЗ, ИИ и ЈЈ у преосталом делу је одбачен, јер нема прописан садржај.

Наиме, браниоци окривљених као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводе и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљенима.

Међутим, како браниоци окривљених даље у образложењу захтева уопште не указују у чему се конкретно састоји повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, то је стога Врховни касациони суд оценио да у овом делу поднети заједнички захтев бранилаца окривљених нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона (члана 485. став 1. тачка 1. ЗКП), по налажењу овога суда, подразумева не само опредељење о којој повреди закона је реч, већ и образложење у чему се та повреда конкретно састоји, обзиром да Врховни касациони суд није овлашћен да по службеној дужности испитује у чему се конкретно огледа повреда закона на коју се захтевом указује.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ЕЕ је неблагоприятен.

Одредбом члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП прописано је да ће Врховни касациони суд у седници већа решењем одбацили захтев за заштиту законитости, ако није поднет у року из члана 485. став 3. и 4. ЗКП.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП прописано је да због повреда тог законика (члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4.) учињених у првостепеном и поступку пред апелационим (другостепеним) судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Овај рок важи и рачуна се исто и за браниоца окривљеног, обзиром на одредбу члана 71. тачка 5) ЗКП, којом су права браниоца ограничена правима окривљеног.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те чињеницу да је окривљеном ЕЕ, према повратници која се налази у списима предмета, пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 692/21 од 11.10.2021. године уредно достављена дана 16.11.2021. године, а да је његов бранилац - адвокат Растко Свичевић поднео суду захтев за заштиту законитости преко поште препорученом пошиљком дана 22.12.2021. године, а што произилази из службеног печата Вишег суда у Панчеву и рецеписа на коверти у спису, дакле након протеча рока од 30 дана који је прописан одредбом члана 485. став 4. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ЕЕ – адвоката Растка Свичевића одбацио као неблагоприятан, јер је исти поднет након законом прописаног рока.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, на које се неосновано указује захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљених, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП одбио као неосноване и то у целости захтев браниоца окривљених ББ, ВВ, ГГ и ДД, адвоката Милоша Зековића и захтев бранилаца окривљеног ЂЂ, адвоката Уроша Балчина и Ђорђа Папулића, а заједнички захтев браниоца окривљених АА, ЖЖ и ЗЗ, адвоката Јована Ћирића, браниоца окривљеног ИИ, адвоката Сенише Недомачки и браниоца окривљеног ЈЈ, адвоката Бојана Недомачки у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и 9) и члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу овај заједнички захтев бранилаца окривљених одбацио на основу члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ЕЕ – адвоката Растка Свичевића је одбацио као неблагоприятан на основу члана 487. став 1. тачка 1) и члана 485. став 4. ЗКП.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

за Председник већа-судија
Дубравка Дамјановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић